

Optik & fotonikdagarna 2011

Folkets Hus, Hudiksvall

Session 4: Terminology and Sensor applications

08:30-08:50 *"The Swedish Optics Terminology Group.*

A presentation of our work" Sten Walles (Presentation in Swedish)

Svenska optiktermgruppen

En presentation av vårt arbete

Sten Walles

2011-11-17

Innehåll

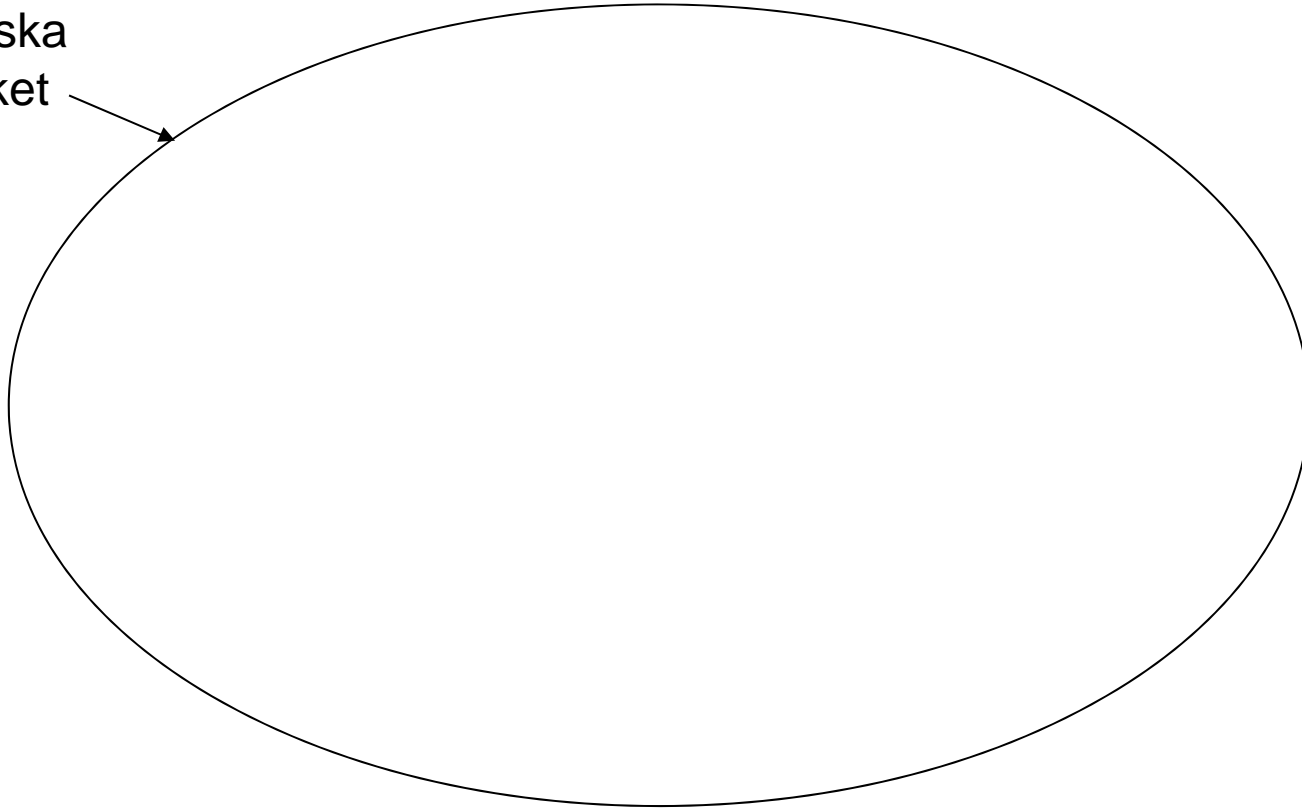
- Bakgrund och förutsättningar
- Svenska optiktermgruppens uppgifter
- Vad är en termpost?
- Begreppsanalys
- Publicering och arkivering
- Finansiering
- Svenska optiktermgruppens medlemmar
- Svenska optiksällskapets ansvar
- Frågor

Bakgrund och förutsättningar

- Domänförlust
- Tredje uppgiften

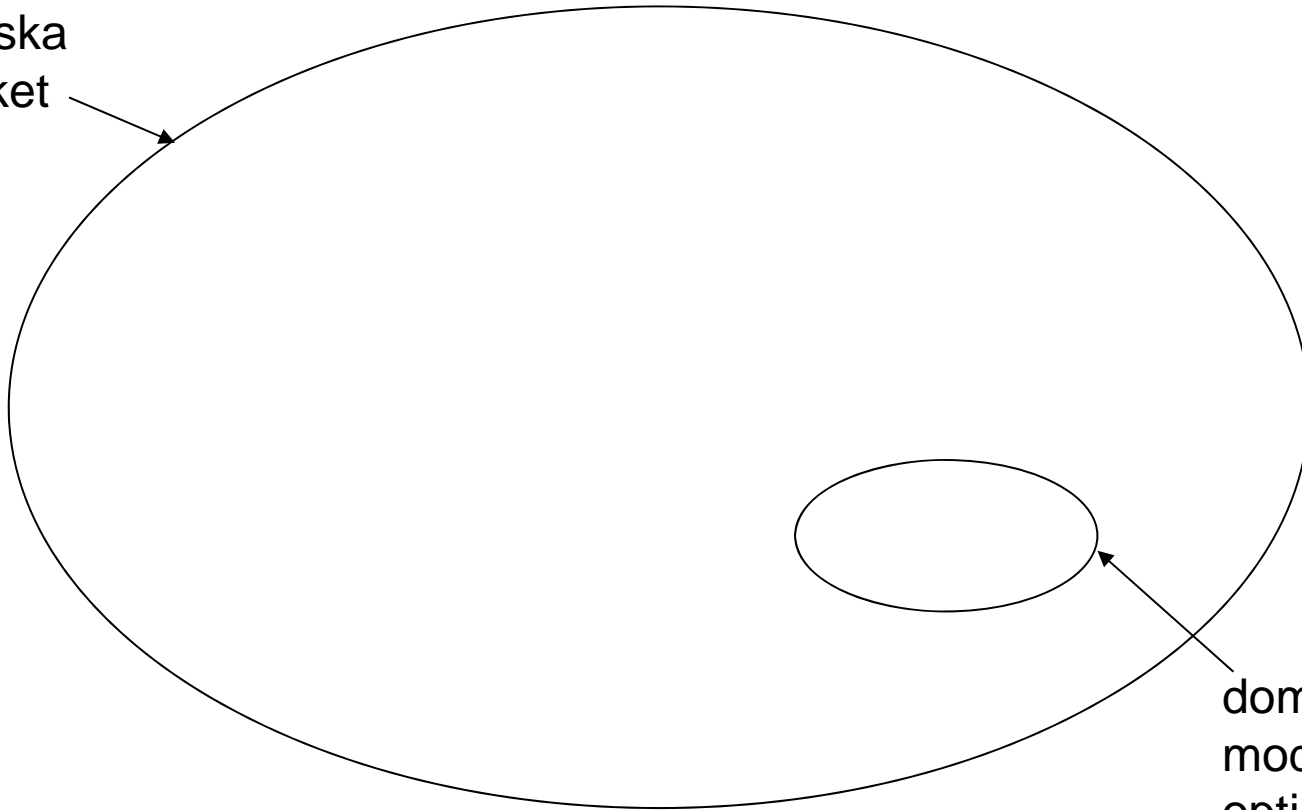
Domänförlust 1

svenska
språket

Domänförlust 2

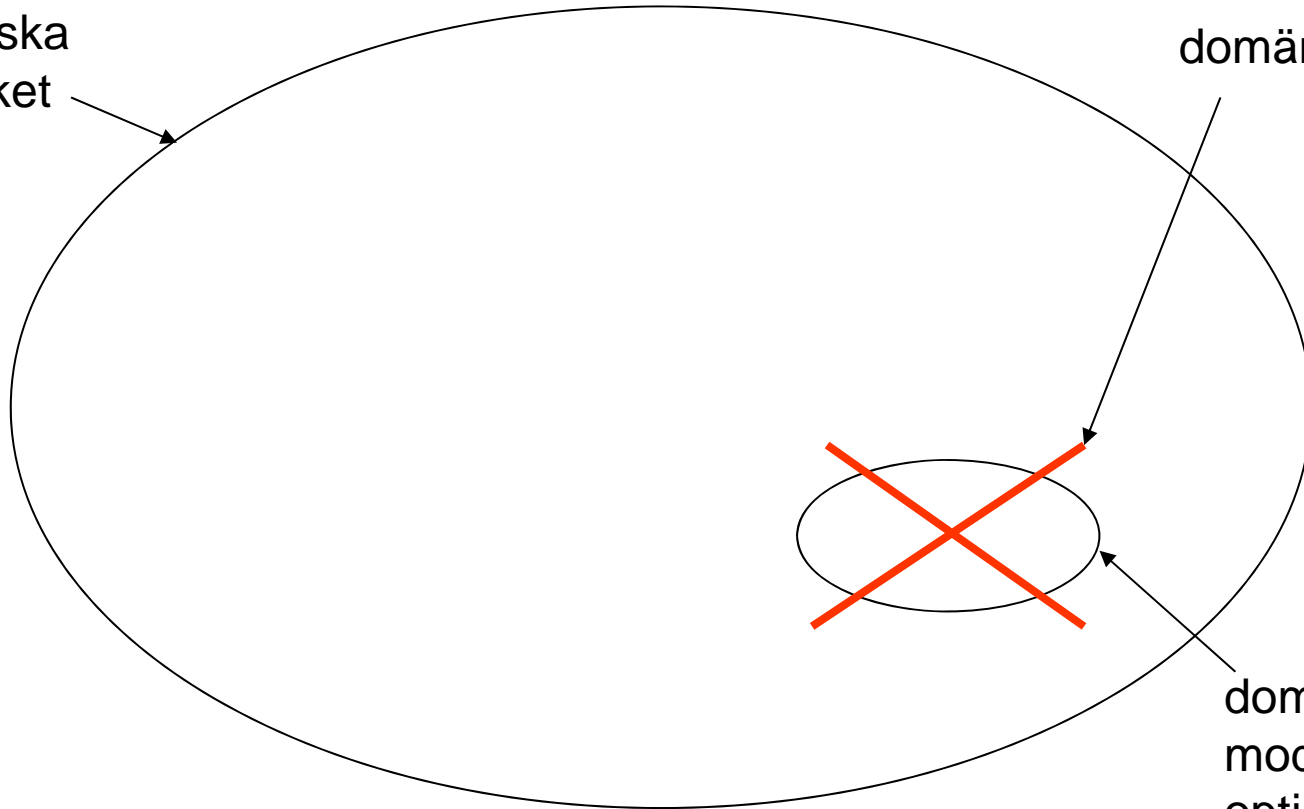
svenska
språket

domänen
modern
optik och
fotonik

Domämförlust 3

svenska
språket

domämförlust

domänen
modern
optik och
fotonik

Domämförlust 4

Språkrådet:

- En **domämförlust** inträffar när ett språk förlorar sin användbarhet inom ett visst område, en domän, genom att alla i stället använder ett annat språk.
- Det språk som förlusten sker till från de nordiska språken är i princip alltid engelska.
- Det område där svenskan framförallt anses hotas av domämförlust är högre utbildning och forskning inom naturvetenskap och teknologi.

Tredje uppgiften

- Gäller universitet och högskolor.
- Lagstadgad sedan högskolereformen 1977.
- Ändringsförordning i Högskolelagen 1 juli 2009.
- Formulering:
I högskolornas uppgift ska ingå att samverka med det omgivande samhället och informera om sin verksamhet samt verka för att forskningsresultat tillkomna vid högskolan kommer till nytta.
- Termarbete kan anses höra till den tredje uppgiften, eftersom det kommer det omgivande samhället "till nytta".

Svenska optiktermgruppens uppgifter

- att motverka svensk domämförlust på optikens och fotonikens område
- att göra detta genom definitioner av svenska termer inom optik och fotonik
- att ha ett arbetssätt som involverar personer inom forskning och utveckling rörande optik och fotonik i Sverige
- att inhämta kunskap om de av dessa personer använda termerna och vid behov föreslå svenska motsvarigheter till de använda engelska termerna

Termgrupper i Sverige

- Svenska datatermgruppen
- Svenska biotermgruppen
- Svenska optiktermgruppen
- Byggtermgruppen

Uppgifter om dessa grupper finns på deras webbplatser och på Terminologiceentrum TNC:s webbplats.

Termpost

flatljus

isotrop luminansfördelning av solljus orsakad av multipelspridning mellan snötäcke och molnbas

Använd *flatljus* för eng. *whiteout*.

Kommentar

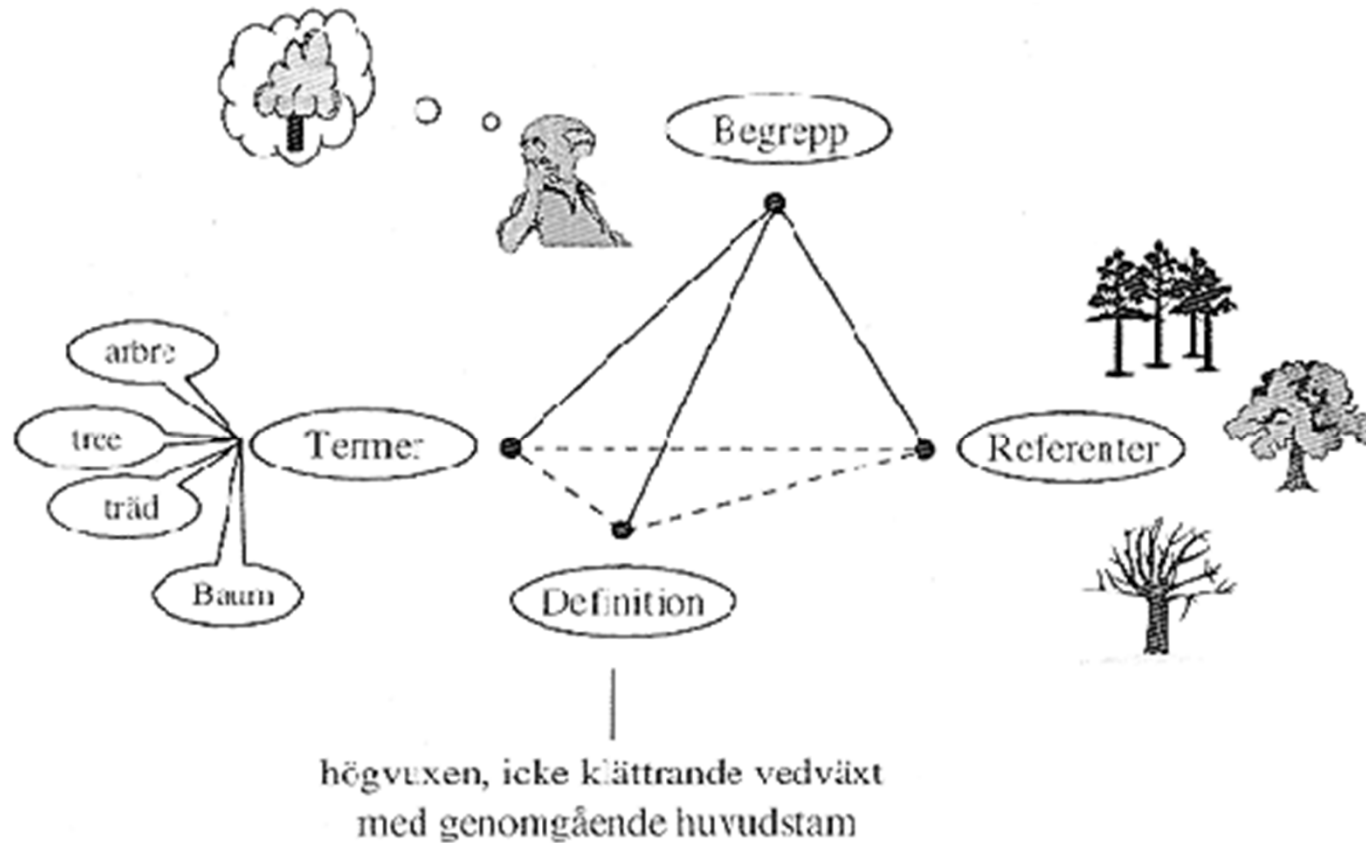
Flatljus är ett optiskt fenomen i atmosfären i polarområdena, i vilket observatören befinner sig i en likformigt vit omgivning. Varken skuggor, horisonten eller moln kan urskiljas. Närbelägna föremål syns, ty sikten är god och dimma råder ej. Flatljus kan således endast förekomma i mulet väder och kal terräng, när marken eller isen är helt snötäckt. Sannolikheten för uppkomst av flatljus är större när solen står lågt än när den står högt.

2000-05-24

Begrepps bild

- Begrepp är de föreställningar om yttre ting, som människor har i sina hjärnor.
- Referenter är de yttre tingen själva.
- Termer är de språkliga etiketter, som vi sätter på de yttre tingen.
- En definition är en språklig beskrivning av referenterna.

Begreppsanalys för *träd*

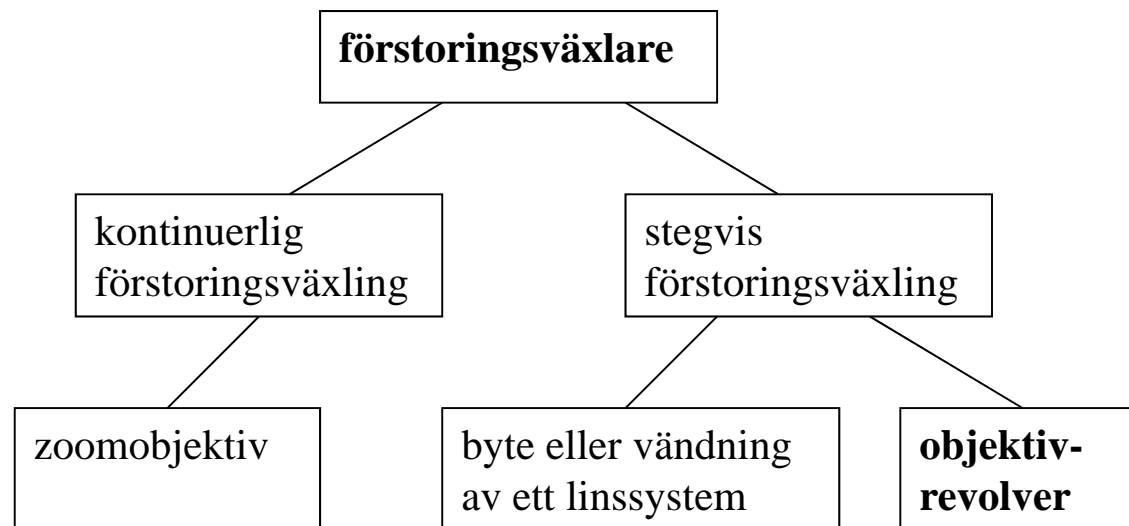

Källa: Terminologcentrum TNC

Begreppsanalys

- Finns det ett tydligt, överordnat begrepp?
- Finns det under detta överordnade begrepp kanske flera sidoordnade begrepp?
- Finns det ett eller flera underordnade begrepp till det begrepp som man vill analysera?
- Finns det synonymer till termen, som kan tänkas vara att föredra?
- Vilken onödig information i termpostförslaget kan man "skala bort"?

Begreppsdiagram, skapat för termen *objektivrevolver*

Termpost **objektivrevolver**

objektivrevolver

förstoringsväxlare med stegvist byte av objektiv, vilka är placerade bredvid varandra på en vridbar tallrik

Använd *objektivrevolver* för eng. *objective revolver* eller *lens revolver*.

Kommentar

Objektivrevolverar förekommer i mikroskop och professionella filmkameror. De förekom även i smalfilmskameror och TV-kameror, innan zoomobjektiv började användas.

Jämför förstoringsväxlare.

2008-01-30

Termpost förstoringsväxlare

förstoringsväxlare

anordning i ett avbildande system med vars hjälp användaren kan byta förstoring i systemet

Använd *förstoringsväxlare* för eng. *magnification changer*.

Kommentar

Förstoringsväxlare förekommer i olika slags optiska instrument såsom mikroskop, IR-kameror, vapensikten och ubåtsperiskop. De medger kontinuerligt eller stegvist byte av instrumentets förstoring och synfält. Kontinuerligt byte sker genom zoomning, se under zoomobjektiv. Stegvist byte sker genom att anordningens alternativa linssystem växlas.

Objektivrevolver är ett exempel på en förstoringsväxlare, där bytet sker stegvis mellan objektiv monterade sida vid sida på en tallrik. I IR-kameror, vapensikten och ubåtsperiskop kan linser eller linsgrupper på något annat mekaniskt sätt föras in i och ut ur strålgången så att önskade synfält erhålls.

2008-01-30

Publicering och arkivering 1

Vår ordlista finns på Svenska optik-
sällskapets webbplats under adressen:

www.svenskaoptiksallskapet.com/spr_spr.html

Publicering och arkivering 2

Exempel på hänvisningsposter i ordlistan:

lens revolver, se objektivrevolver

magnification changer, se förstöringsväxlare

nedbländning, se under aperturbländare

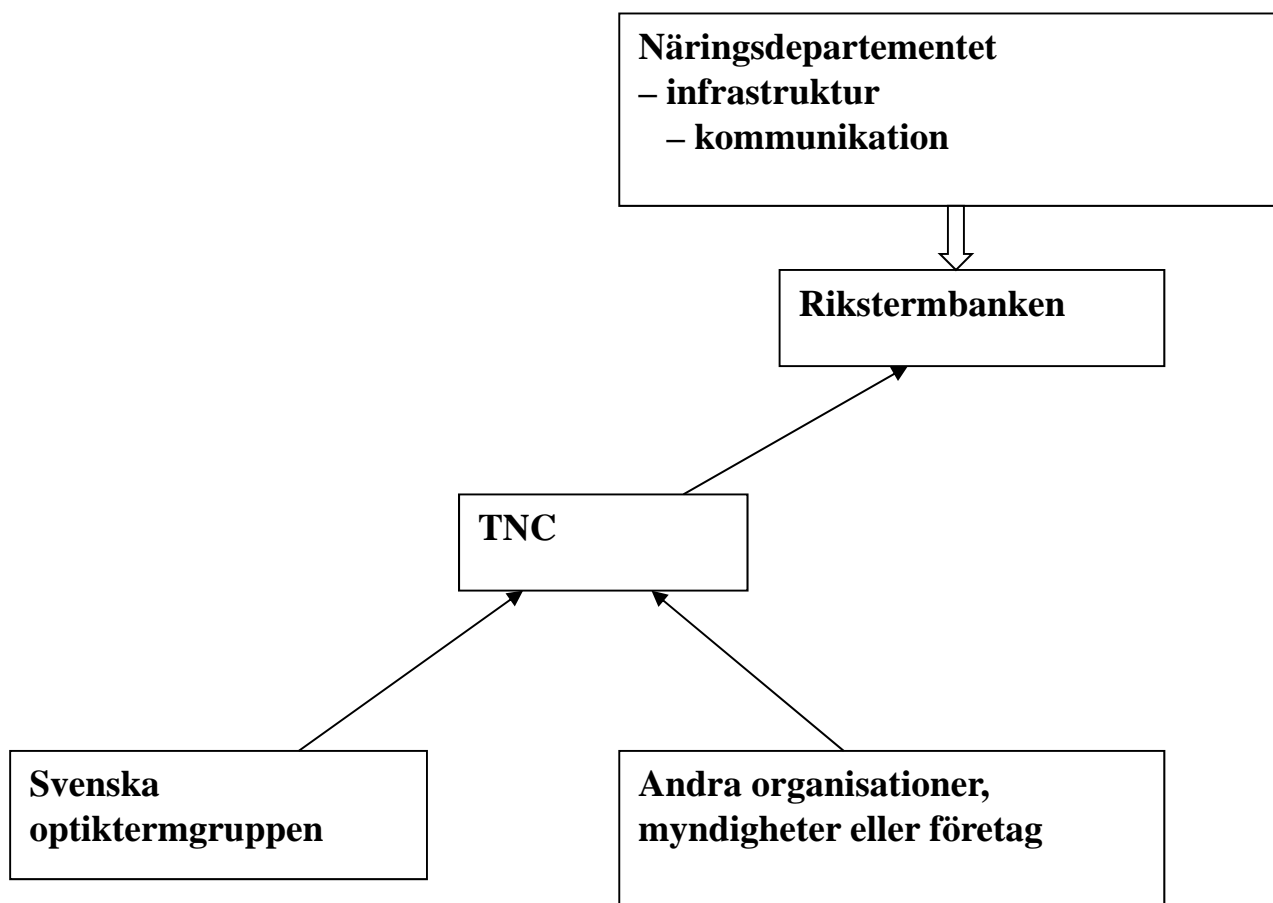
Publicering och arkivering 3

Arkiveringen av vår ordlista är robust:

Gällande version är den som finns i Terminologacentrum TNC:s dator.

Publicering och arkivering 4

Våra termposter läggs in i Rikstermbanken genom TNC

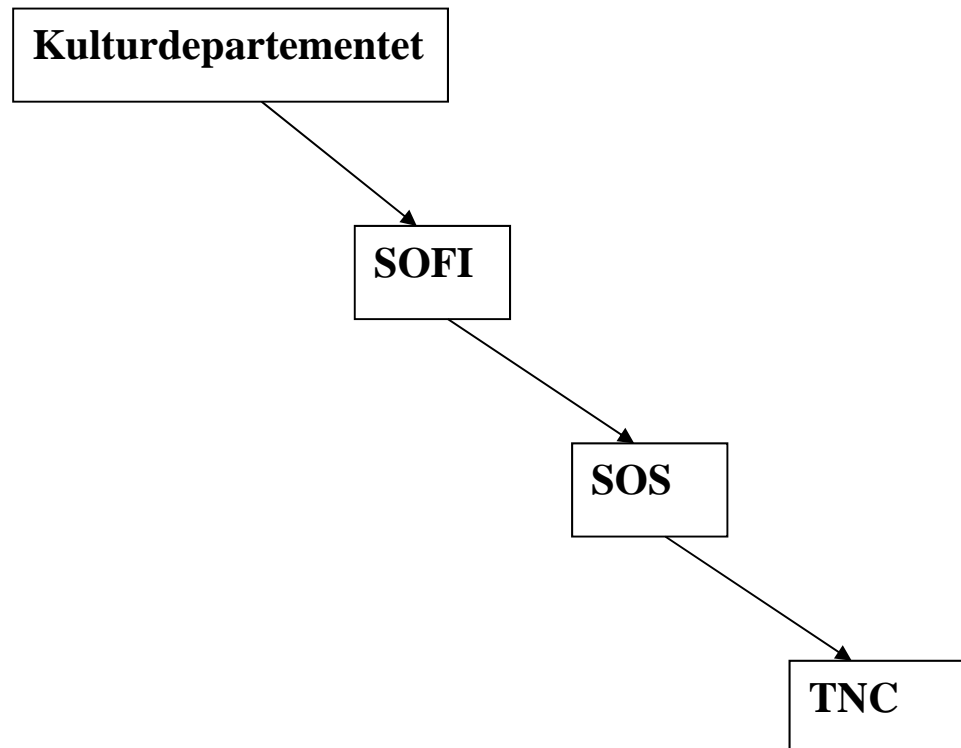

Finansiering 1

- Svenska optiksällskapet betalar två andelar i ett s.k. *Stort abonnemang* på Terminologicentrum TNC:s tjänster.
- Abonnemanget med två andelar ger 18 timmar per år.
- Detta räcker för terminologens medverkan under tre möten per år, inklusive kringarbete.
- För 2011 bekostas abonnemanget av SOFI, Institutet för språk och folkminnen, i Uppsala.

Finansiering 2

Finansieringen av TNC:s tjänster kommer nu från Kulturdepartementet enligt schemat:

Finansiering 3

Övriga medlemmar i Svenska optiktermgruppen finansierar sin medverkan på annat sätt.

Medlemmar i Svenska optiktermgruppen

Namn	Intresseområde
Eilert Berglind	Fotonik, mikrovågsteknik
Klaus Biedermann	Fysikalisk optik, mätteknik, avbildning
Gunnel Johansson	Fackspråk och terminologi
Dietmar Letalick Styrelsemedlem i SOS	Laserteknik, elektrooptik
Tony Pansell	Optometri, oftalmologi
Nils-Krister Persson	Materialoptik, polymerfysik, utbildning
Sten Walles Sammanställande	Vågutbredning, system- och komponentteknik
Leif Östlund	Fiberoptisk kommunikation

Svenska optiksällskapets ansvar

- SOS ansvarar för Svenska optiktermgruppens bemanning.
- SOS utser en av sina styrelseledamöter som medlem i Svenska optiktermgruppen.
- Denna medlem handlägger Svenska optiktermgruppens ärenden inom SOS:s styrelse.

Kontaktinformation

Min e-postadress är:

sten.walles@comhem.se

Möte i Svenska optiktermgruppen

Deltagare från vänster: Tony Pansell, Sten Waller, Leif Östlund, Gunnel Johansson, Dietmar Letalick, Jan Andersson (adjungerad för diskussion om termen 'imaging'). Fotograf: Klaus Biedermann.